

DEMNITATE ȘI COMPETENȚĂ **membru corespondent al AȘM** **Petru PATRON** **la 75 de ani**

Agronom, domeniul științific: legumicultura. Doctor habilitat în științe agricole (1982), profesor universitar (1985). Membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei (1993).

Născut la 13 iulie, 1935, în comuna Chișcăreni, jud. Bălți. A absolvit școala medie incompletă din satul natal, urmând apoi Colegiul Agricol din Cucuruzeni, jud. Orhei și facultatea de Horticultură a Institutului Agricol din Chișinău. În 1956-1964 lucrează agronom și conducător de gospodărie, după care începe ascensiunea sa în știință: 1964-1967 – doctorand la Catedra de Legumicultură a Institutului Agricol; 1967-1973 – docent conferențiar la aceeași catedră; 1973-1977 – șef de catedră; 1977-1986 – director al Institutului Moldovenesc de Cercetări Științifice pentru Agricultură Irigată și Legumicultură, concomitent director general al AȘP „Dnestr” (mun. Tiraspol); 1986-1999 – șef de catedră la Universitatea Agrară de Stat din Moldova, 1989-1996 – prorector pentru știință la Universitatea Agrară de Stat din Moldova; 1999-2000 – activitate didactică și științifică peste hotare; 2001- 2005 – academician coordonator adjunct al Secției de Științe Biologice, Chimice și Agricole al AȘM; 2009 și până în prezent – Consultant în legumicultură al Institutului Științifico-Practic de Horticultură și Tehnologii Alimentare.

Activitatea științifică, pedagogică și organizatorică a membrului corespondent al AȘM, profesorului universitar, doctorului habilitat Petru Patron este dedicată studierii în profunzime a

plantelor legumicole sub diferite aspecte.

Pe parcursul mai multor ani, efectuează experiențe polifactoriale de lungă durată în câmp cu implicarea principalelor culturi legumicole. În baza rezultatelor obținute, a formulat noi legități în acțiunea factorilor de mediu și celor dirijați în procesul de productivitate a plantelor, stabilind astfel punctele de interferență dintre factorii ce condiționează un nivel maxim de productivitate a plantelor. Profesorul Petru Patron studiază factorii ce acționează în partea subterană și aeriană a plantelor și stabilește că în condițiile de câmp, factorii din mediul înconjurător nu acționează izolat, există o interdependență și interacțiune strânsă între aceștia.

Prin numeroase experiențe Petru Patron a demonstrat că irigarea influențează nu doar regimul de umiditate, dar și cel de nutriție, de temperatură, schimbul de gaze etc.; îngrășămintele exercită o influență indirectă asupra umidității, conținutului de bioxid de carbon în zona de dezvoltare a plantelor, îndeosebi îngrășămintele organice etc.; schimbarea densității plantelor influențează asupra regimului de lumină, nutriție, umiditate, etc.

Este bine cunoscut faptul că productivitatea plantelor depinde, înainte de toate, de randamentul fotosintetic. De aceea, Petru Patron studiază intensitatea și productivitatea fotosintezei în condiții de câmp, suprafața aparatului foliar, repartizarea pe verticală a foliajului, captarea energiei solare sub influența mai multor factori la principalele specii legumicole. A stabilit pentru diferite specii și tipuri de soiuri structura optimă a suprafeței foliare în plantație, regimurile de nutriție și de irigare care asigură o productivitate maximă. A calculat coeficientul teoretic de utilizare a energiei solare de către plantele legumicole și recoltele teoretice posibile de legume în condițiile Republicii Moldova.

Savantul Petru Patron a dovedit că o mare importanță la formarea recoltei are modul în care produsele de fotosinteză sunt repartizate în diversele organe ale plantei. Biomasa la speciile legumicole, cu excepția celor cultivate pentru verdețuri, nu formează în totalitate produsul valoros economic. Pe lângă fructe, rădăcini îngroșate, bulbi, tuberculi, boabe, căpățâni etc. se obțin vrejuri, frunze, rădăcini care au o valoare economică secundară. Din punct de vedere economic, este foarte important ca raportul dintre cele două componente să fie în favoarea produsului valoros pentru care se cultivă aceste

plante. Cercetătorul Petru Patron stabilește legițiile schimbării acestui raport și propune procedee agrotehnice ce permit majorarea produsului valoros economic în structura plantei. S-a constatat, că structura fitomasei reprezintă, de asemenea, trăsături cu caracter ereditar și reducerea masei vegetale care nu reprezintă produsul valoros economic, prin metode de ameliorare contribuie la sporirea recoltei plantelor legumicole cultivate pentru fructe, boabe, bulbi, tuberculi, rădăcini îngroșate. În baza studierii minuțioase a indicilor productivității Petru Patron a elaborat formula structurală a recoltei pentru diferite specii legumicole care este utilizată la programarea recoltei. Rezultatele cercetărilor realizate au fost publicate în monografia „Комплексное действие агроприемов в овощеводстве”, precum și în numeroase articole.

Activitatea sa științifică de cea mai mare amploare savantul Petru Patron a desfășurat-o în calitate de director al Institutului Moldovenesc de Cercetări pentru Agricultură Irigată și Legumicultură, pe care l-a condus cu demnitate și competență circa un deceniu.

În ciuda obligațiilor de ordin administrativ și organizatoric, a acordat o atenție sporită muncii de cercetare științifică în scopul stabilirii interdependenței dintre factorii primordiali ai recoltei, studiind problema „sol-îngrășăminte-irigare” cu participarea discipolilor săi Vasile Botnari, T. Sandu, V. Roșca, N. Grădinar, V. Ponomareov, S. Vaisman, P. Iliev, G. Emeț, O. Bacri, V. Abacumov, I. Bozbei, M. Colesnic. În urma cercetărilor complexe s-a stabilit că normele de fertilizare necesită a fi aplicate nu doar în funcție de specie, dar și de soi, fiind evidențiate modele de genotipuri care utilizează mai rațional elementele nutritive și apa de irigare la formarea recoltei.

Împreună cu colaboratorii Institutului, Petru Patron a elaborat și implementat în agricultura republicii tehnologii avansate de producere industrială a legumelor care asigură recolte sporite cu calitate superioare; aceste tehnologii au fost expuse în monografiile sale „Интенсивное овощеводство Молдавии” și „Legumicultura intensivă”.

Membrul corespondent al AȘM Petru Patron se află într-o continuă căutare a modalităților de perfecționare a tehnologiilor de producere a legumelor. Astfel, în monografia „Cultura legumelor”, reieșind din situația de criză care

s-a creat în ultimii ani în agricultura republicii, sunt indicate măsurile de reducere a energiei și apei la irigare, produselor de uz fitosanitar prin aplicarea sistemului integral de protecție a plantelor și utilizarea pe larg a îngrășămintelor organice.

Profesorul Petru Patron și-a adus contribuția și la asigurarea științifică a proceselor de producere a semințelor de legume și cartof. A elaborat și propus metoda de producere a plantelor mamă de morcov, ceapă, varză prin iernarea acestora direct în câmp, procedeu care asigură obținerea unor recolte înalte de semințe la un preț de cost redus. În monografia „Producerea semințelor de legume”, doctorul habilitat Petru Patron descrie amănunțit măsurile de menținere a caracterelor și însușirilor biologice inițiale a soiurilor în cadrul procesului de producere a semințelor, expune recomandări privind amplasarea în asolament, pregătirea terenului, înființarea și întreținerea culturilor, amplificarea lucrărilor speciale, recoltarea și condiționarea semințelor.

Profesorul Petru Patron a îmbinat cu succes activitatea de cercetare științifică cu cea didactică. Timp de peste 30 de ani a avut prelegeri la specialitatea Legumicultură în cadrul Institutului Agricol (actualmente Universitatea Agrară de Stat din Moldova) și la Institutul de Perfecționare a specialiștilor din complexul agroindustrial al republicii. Posedând un bagaj vast de cunoștințe și darul de orator, prelegerile Dumnealui erau bogate în date și viziuni personale originale. Profesorul Petru Patron este autorul manualului „Legumicultura” pentru Facultatea de Horticultură și autor al numeroaselor indicații metodice pentru instruirea practică a studenților. Sub conducerea sa au fost pregătiți 27 de doctori în știință, inclusiv 6 peste hotare.

Domnia sa a publicat peste 300 de lucrări științifice. Pentru incontestabilele sale merite de om de știință este ales membru de onoare al Academiei de Științe Agricole și Silvicultură din România; în anul 1985 i s-a conferit titlul „Om emerit în știință din Republica Moldova”, iar în 1996 i s-a înmănat cea mai mare distincție de stat – „Ordinul Republicii”.

*Academician Teodor FURDUI,
academician Boris GAINA,
academician Simion TOMA,
doctor habilitat Vasile BOTNARI*